

Láska a víra, která zachraňuje

Hošťálková 15. 7. 2018

Písně: 551, 433, 383, 631, 253

Čtení Písma: ev. Lukáše 7, 36 - 50; Žalm 25, 4 - 11

Text kázání: ev. Lukáše 7, 47 - 50

Milí bratři a sestry,

ti dva lidé, kteří se v přečteném oddíle setkávají s Ježíšem, jsou úplně odlišní. A úplně odlišný je i postoj, který vůči Ježíši zaujímají. Podívejme se nejprve na toho prvního. Evangelista nám jej představuje jako farizea, jménem Šimon. Tento farizeus Ježíše zve do svého domu. Podle toho, co víme o vztazích, které mezi Ježíšem a farizeji panovaly, je to dost překvapivé. Člen strany největších Ježíšových odpůrců, a právě on Ježíše zve do svého domu. Když to slyšíme, nemůžeme se zbavit dojmu, že to bude na Ježíše zase nějaká nastražená past.

Z Lukášova vyprávění ale nic takového neslyšíme. Šimon tu od počátku do konce vystupuje jako slušný člověk, který si s Ježíšem chce pouze v klidu a na úrovni pohovořit. Chce si srovnat svůj a Ježíšův pohled na věci kolem sebe. Málo platné, Ježíš, třebaže nebyl v kurzu, přece jen nebyl tak docela bezvýznamný. To, co se o něm vyprávělo, znělo zajímavě a skutečnost, že na něj někteří lidé nedali dopustit, nasvědčovala tomu, že se jedná o osobu, která do sebe něco má. Proto Šimon, jako muž, který je vzdělaný a má rozhled, využívá příležitosti a zve Ježíše k sobě. Nemusí z toho mít obavy - je mužem na úrovni a Ježíši se ničím nezavazuje. Chce se s ním setkat pouze jako se zajímavým člověkem. Vychází z toho, že ne Ježíš jemu, ale on Ježíši prokazuje svým pozváním milost. Tuto svou nadřazenost dává před ostatními také jasně najevo, když svému hostu nepodá ani vodu k omytí nohou, ani ho neuvítá polibkem, jak se u vážených návštěv slušelo. Prostě, Šimon pozval Ježíše jen proto, aby ho mohl nezávazně pozorovat a upřesnit si tak o něm svůj obraz.

Skryté napětí ale brzy vystupuje na povrch. Zpráva o Ježíšově přítomnosti ve farizeově domě se po městě brzy rozkřikla. U mnohých to možná vyvolalo zvědavost, ale u jedné ženy dojde k rozhodnutí. Evangelista Lukáš její jméno neuvádí; poukazuje ale na to, co ji charakterizovalo. Byla to „žena hříšnice“. Jistěže nikdo není bez hříchu, ale provinění této ženy přesahovalo, co se mezi lidmi mlčky toleruje.

Tato žena využila tamnějšího orientálního zvyku, který dovoloval komukoli přihlížet hostině a vstoupila do Šimonova domu. Přiblížila se zezadu k Ježíši, který ležel opřený o loket vedle prostřeného stolu. Padla k jeho nohám, líbala je, omývala je svými slzami, otírala vlasy a nakonec je potřela drahocenným olejem. Ve chvílích tohoto svého dobrovolného ponížení se stala svobodnou od všeho. Ohledy na lidi, na vlastní hrdost, na čest, která jí ještě zbyla, na správné společenské chování jdou stranou. Odložila v této chvíli úplně všechno a celým svým projevem dává Ježíši najevo, od koho ve svém zkaženém životě očekává pomoc.

Ti dva - farizeus a žena - se tedy na první pohled setkávají s Ježíšem zcela odlišným způsobem. Šimon sice Ježíše velkoryse hostí, nic ale od svého hosta

nečeká. Samozřejmě také on ví, že není prostý hříchu, ale je hříšníkem v tolerovaných mezích. Je si jistý, že se mu nikdo z jeho spoluobčanů neodváží nic vytknout. A kdyby snad přece, Šimon by mu okamžitě dokázal, jak vysoko převyšuje všechny ostatní ve svém okolí. Šimon je sám se sebou spokojený. Je hříšníkem v tak zanedbatelné míře, že se to skoro nepočítá, že se může prakticky pokládat za spravedlivého. A jestliže je spravedlivý, pak se nepotřebuje nikoho o nic prosit.

Žena, s tím dehonestujícím přívlastkem „hříšnice“, prožívá setkání s Ježíšem úplně jinak. Není tu žádná upjatost, ani obava o to, aby ve svém pokání nezašla příliš daleko; vůči Ježíši se chová naprosto spontánně. Důvod neleží v nějakém jejím menším vzdělání nebo v rozdílné povaze. Její otevřenost pramení z toho, že ona si je - na rozdíl od farizea - dobře vědoma svého hříchu. A proto si je vědoma i milosti, které se jí dostává setkáním s Tím, od kterého přichází pomoc. V tomto je ten zásadní a veliký rozdíl.

Jestliže člověk pod dojmem úvodního verše tohoto Lukášova textu získal k Šimonovi určité sympatie, ztratí je, když slyší, jak tento správný a uhlazený farizeus reaguje na ženino vyznání. Šimona tento projev nechává naprosto chladným. Neslyšíme od něj ani slovíčko, kterým by ženu povzbudil a dal jí najevo, že pokání, které v této chvíli dělá, je dobré, že se pustila správným směrem, že přiznání viny před Bohem hodně znamená. Nic takového. Šimon se tu projevuje jako typický ochránce zákona - studený, bezcitný, omezený. Nechápe a nezajímá ho, co se děje v srdci této hříšné ženy. Nechápe její touhu a odhodlání začít znovu. Prostě jestliže nejsi spravedlivá, tak jsi hříšníkem a nezáleží na tom, jestli si ve svých hříších libuješ, anebo jestli jich lituješ. Od hříšníka si musí řádný člověk v každém případě držet odstup.

Těma samýma očima se Šimon dívá také na Ježíše. A tak to Ježíš u něj - kvůli té ženě - prohrál. Šimon si vůbec nedovede představit Mesiáše, který by si hříšníky nedržel od těla. Pro hříšníky existuje podle Šimona jediná alternativa: odplata. Sklidí plody toho, co zasel. V tom vidí Šimon Boží spravedlnost. A Mesiáš přijde, aby tu spravedlnost uskutečnil: hříšné potrestá, čisté vysvobodí z jejich špinavé společnosti. S takovými, jako je on - Šimon a jemu podobní - Ježíš stolovat může, ale hříšníci měl ihned vykázat ven.

Tato představa provází člověka, lidstvo neustále. Dnes je jistě formulována jinak, světskými pojmy, přesto je ale výrazem té samé pýchy, sebevědomí, elitářství a tvrdosti, jaké pozorujeme u Šimona. Stejně jako kdysi se i v současnosti spousta jednookých mezi slepými domnívá, že jen jejich životy mají hodnotu a že pouze jim patří budoucnost. Těmi, kteří nedosahují jejich všelijak problematické čistoty, ať už z hlediska morálky anebo názorové odlišnosti, pohrdají.

Ježíš se pokouší otevřít farizeovy oči podobenstvím. Vychází v něm z toho, že se Šimon, přestože je pravověrným farizeem, nemůže pokládat za člověka zcela bez chyby. I on si musí přiznat, že je poznamenaný hříchem, i kdyby to mělo být třeba jen v rozsahu úměrném malé kosmetické vadě. Proto se ho Ježíš ptá: *„Co myslíš, kdo bude mít větší radost a kdo bude více milovat svého věřitele? Ten, kterému věřitel odpustil dluh padesáti denárů, anebo ten, kterému odpustil pět set denárů?“* Šimon odpovídá správně: *„Ten, kterému odpustil víc“*. Je vidět, že tajemství milosti chápe. Jeho tragédie je ale v tom, že on milost odmítá přijmout. Vzpírá se zuby nehty pomýšlení, že by i on, kvůli pár drobným, měl být počítán mezi dlužníky. Stále věří,

že se mu podaří zaplatit, je to záležitost jeho cti, dobré pověsti. Tak málo mu zbývá k dokonalosti, a proto chce ze sebe vydat všechno a dosáhnout jí vlastními silami. Z tohoto důvodu je také nepřítelem každého odpouštění. Hrozí se představy, že by ho mohl předejít někdo, kdo mu nesáhá ani po kotníky; že by byl ospravedlněn a našel pokoj, zatím co on se bude dál mučit otázkami, kde sehnat těch pár drobných, které mu chybí.

Stavět jen na svých zásluhách může člověka dovést až k šílenství, nehledě na to, že každý takový pokus končí v troskách a zklamání. Dokonalost může být člověku pouze darována. Na to nepřišli a neodhalili to teprve naši předkové, kteří se v reformaci oddělili od záslužnické praxe římské církve. K tomu nás přivádí už ona „žena hříšnice“, která navzdory svým vinám v tomto textu zazářila jako hvězda. Tato žena pochopila dávno před tím, než vznikl první křesťanský sbor, jak je bláhové stavět na sobě a své spravedlnosti a zároveň v sobě našla odvahu odevzdat svůj život Tomu, který má moc „všechno tvořit nové“. Tomu, který odpouští viny a otevírá novou cestu k novému životu i těm největším hříšníkům. To, co dále víme, je, že tato žena nebyla ve své důvěře zklamána. Dostalo se jí ujištění, kterého se farizeus Šimon nejspíš do své smrti nedočkal: „**Jdi v pokoji**“.

Naše setkání s Kristem se nám stávají takovýmto velikým požehnáním také teprve tehdy, jestliže jsou to setkání, ve kterých před Ním otevíráme celé své srdce. Tam, kde bychom se se Spasitelem setkávali bez vnitřního vztahu, bez pokory a očekávání, tam dopadáme jako Šimon. Odcházíme stejně prázdní, jako jsme přišli. Kdo touží slyšet Kristovo osvobozující: „**Jdi v pokoji**“, musí hodit za hlavu své zásluhy, zříct se všeho zakládání na sobě samém a všechno očekávat od Krista. Jenom On dává dokonalost a tak uzdravuje lidské srdce a zachraňuje lidské životy. Kdo klade v pokoře svůj život ke Kristovým nohám, nebude zahanben.

Amen.